

Yaponiyada ta'lim tizimini xalqaro standartlarga chiqishining o'ziga xosligi

Abdulhamid Jumanov
G'ulomxon Naimov

Alisher Navoiy nomidagi o'zbek tili va adabiyot universiteti

Annotatsiya: Maqolada Yaponiya ta'lim tizimida islohotlarini xalqaro miqyosga chiqishini yoritish. Yoshlarga berilgan maktab tarbiyasini jahon hamjihatini e'tiborini tortishini, ularda olib borilgan ta'lim tizimidagi islohotlarni o'rganish, bolalarni bilim berish va ularni baholash, yutuqlarini mukofotlash tizimidagi o'ziga xos yechimlari bilan tanishib chiqishga katta e'tibor qaratish yuzasidan olib boriladigan tadqiqot maqsad va vazifalari belgilanadi.

Kalit so'zlar: maktab hayoti, o'quv rejasi, maktab ta'limini yosh darajasi, akamedik kalendar, maktab tashkiloti, Germaniya, o'qish tizimi, baholash, boshlang'ich ta'lim, majburiy ta'lim, bolalarga bilim darajasi, maktab rahbariyati

The peculiarity of bringing the education system to international standards in Japan

Abdulhamid Jumanov
Ghulamkhan Naimov

Uzbek Language and Literature University named after Alisher Navoi

Abstract: The article covers the international expansion of reforms in the Japanese educational system. The study, which is carried out to study the world solidarity of school education given to young people, the reforms in the educational system carried out in them, to give children knowledge and evaluate them, to pay great attention to getting acquainted with their specific solutions in the system of rewarding achievements of maqs.

Keywords: school life, curriculum, age level of school education, akamedic calendar, school organization, Germany, reading system, assessment, primary education, compulsory education, level of knowledge to children, school leadership

Yapon ta'limining o'ziga xos xususiyatlari

Yaponiya ta'lim tizimini xalqaro darajaga chiqishi va boshqa mamlakatlarni o'ziga sinov muddati bilan yo'lga qo'yishini bir necha misollar bilan keltirish mumkin.[2] Xususan Yaponiya hukumati bu bilan to'xtalib qolmagan bo'lib, o'z ustida

ishlashni, yangi loyihalar, ixtirolar, inovatsiyalar, rivojlangan xorijiy davlatlar bilan doimiy almashuv shartnomalar bilan shug'ullanadi. [3] Masalan bir yaponiya kompaniya o'zini mahsulotlarini, texnologiyalarini, inovatsiyalarini xorijiy do'st davlatlariga sotgan vaqtida ularning talabalarini grant va kompani hisobidan yashash ehtiyojlarini qoplab berib o'qitishni taklif qilishadi.[3]

O'quv rejasi nega bir biriga o'ziga xosligi bilan ajralib turadi?

Yaponiyada davlat siyosatida o'zining muhim o'rniga ega bo'lgan va katta mablag'larni ta'limga ajratadigan rivojlangan davlatlar orasida oldi o'rinlarni egallab keladi.[1] Xususan ta'lim tizimiga to'xtaladigan bo'lsak, yoshlarni savodxonligi chiqishidan jamiyatga o'zini o'rnini topib olishigacha bo'lgan vaqtgacha masofani va yosh yapon farzandini tarbiyasiga alohida e'tibor berib kelinadi.[4] Shuningdek, Yaponiya maktab tizimi asosan olti yillik boshlang'ich maktablar, uch yillik o'rta maktablar va uch yillik o'rta maktablardan, keyin esa ikki yoki uch yillik kichik kollejlardan yoki to'rt yillik kollejlardan iborat.[5] Majburiy ta'lim boshlang'ich va o'rta maktabgacha 9 yil davom etadi. Japan Educational Travel davomida maktab almashinuvi asosan o'rta va o'rta maktablarda amalga oshiriladi. Jismoniy yoki aqliy zaif talabalar uchun maxsus talabalarni o'z-o'ziga ishonishlarini rivojlantirish va shu bilan ularning ijtimoiy faolligini oshirish uchun qo'llab-quvvatlash uchun "Maxsus ehtiyojlar ta'limi" deb nomlangan tizim mavjud.[4] Chunki bu yoshlarni ta'lim darajasini egallash uchun o'zi hoxlagan ta'lim darajasi va maktab va maktab tashkilotlaridan bilim olishga moslashtirilgan.[7]

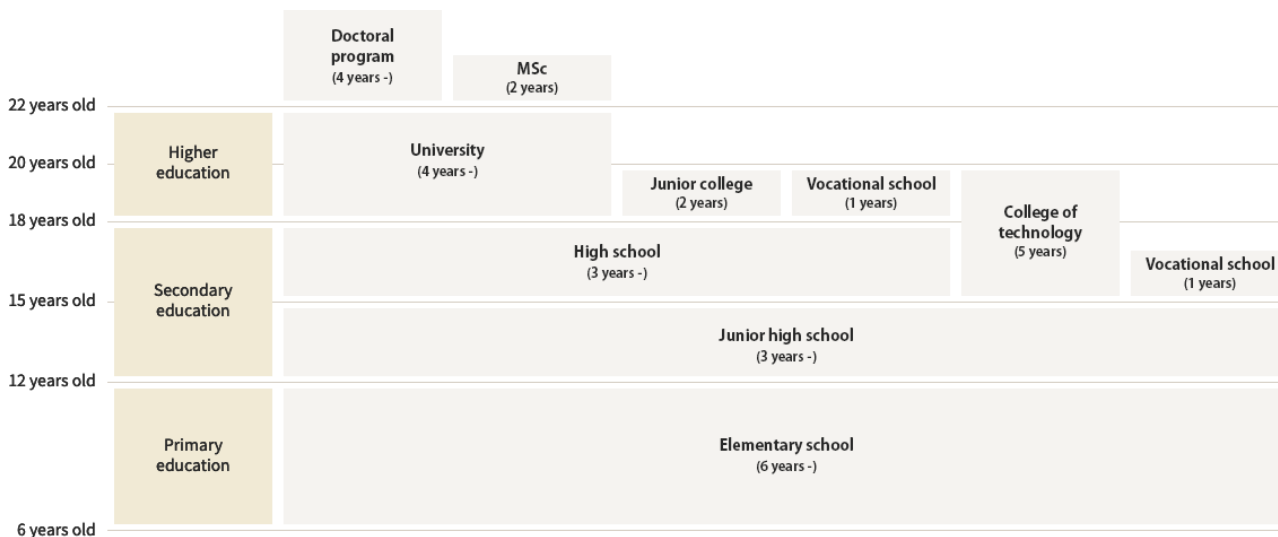
Yaponiyada maktablarga qanday kiriladi?

Yaponiyadagi maktablarga kirishning xalqaro va mahalliy kirish imtihonlari mavjud. Kirish asosan Yaponiyadagi standart o'rta va o'rta maktablarga qaratilgan. Yaponiya fuqarolarining farzandlari uchun boshlang'ich maktablaridagina imtihonlar talab etilmaydi.[2] Xalqaro ta'limidagi maktab tizimida o'qish uchun asosan yapon milliy tilidan imtihon topshiradi. Bu tizimda ingliz tilini bilish asosiy e'tiborga olinadi va o'quvchini maktab tashkilotlariga kirish uchun tanlov darajasini oshiradi.[5]

Akademik kalendar nima?

Umuman olganda, o'quv yili aprel oyida boshlanadi va keyingi yilning mart oyida tugaydi.[2] Aksariyat maktablarda birinchi semestr apreldan avgustgacha, ikkinchi semestr sentyabrdan dekabrgacha va uchinchi semestr yanvardan martgacha bo'lgan uch semestrlik tizimni qo'llaydi. [8] Shuningdek, yozgi ta'til (iyul oxiridan avgust oyining oxirigacha), qishki ta'til (dekabr oxiridan yanvar oyining boshigacha) va bahorgi ta'til (mart oyining oxiridan aprel oyining boshigacha) mavjud.

Maktablarni yosh jihatidan qanday taqsimlanadi?



1-rasm. Yaponiyada ta'limini yosh darajasi.

Yaponiyada maktab hayoti kun davomida qanday belgilangan?

Yaponiyadagi davlat maktablarida haftada besh kun, dushanbadan jumagacha darslar bor. Shanba kuni darslar bo'ladigan maktablar ham bor. O'rta va o'rta maktablarda har kuni oltita dars bor, odatda har biri uchun 50 daqiqa davom etadi.[3] O'quvchilar odatda o'zlari bilan nonushtalarini olib borishadi va sinfdoshlari bilan birga o'tirib nonushta qilishga o'rgatiladi. Mashg'ulotlardan so'ng o'quvchilar navbatma-navbat sinf xonalarini tozalab, keyin to'garak faoliyatini boshlaydilar. Madaniy va sport kabi turli xil to'garaklar mavjud.[10]

Maktab tashkilotini rahbariyati kimlardan iborat?

Har bir maktabda direktor, direktor o'rinbosari, o'qituvchilar, maktab hamshirasi va boshqa ma'muriyat xodimlari mavjud.[4] Bosh direktor sifatida maktabning barcha mas'uliyatini, shu jumladan taqdim etilgan kurslar va tegishli ma'muriy ishlarni o'z zimmasiga oladi. Direktor o'rinbosari maktabning ma'muriy ishlarini boshqarish, shuningdek, o'quvchilarning o'quv faoliyati va o'quv dasturiga mas'ul bo'lish uchun direktorga yordam beradi.[7] Bundan tashqari, maktabning uzluksiz ishlashini ta'minlash uchun o'qituvchilar o'z zimmalariga o'quv faoliyati, o'quvchilarning maktab hayoti, o'qishni tugatgandan so'ng o'quvchilarning ishga joylashishiga yo'l-yo'riq ko'rsatish kabi turli vazifalarni bajaradilar. Ko'pgina maktablar o'z qo'mitalari, masalan, Xalqaro almashinuvni qo'llab-quvvatlash qo'mitasi va boshqalarni tuzadilar.[6]

Ta'lim darajasi haqida nimalarni bilamiz?

Yaponiya ta'lim darajasi hatto jahon standartlari bo'yicha ham yuqori. OECD ning o'n besh yoshli bolalarga mo'ljallangan.[5] Xalqaro talabalarni baholash dasturida (PISA) yapon o'quvchilari, ayniqsa, fan bilan bog'liq sohalarda yuqori yutuqlarni qayd etdilar. Maktabdan tashqari ta'lim faoliyati ham gullab-yashnamoqda va ilg'or ta'limga olib keladigan dasturlar amalga oshirilmoqda.[5]

O'rta ta'limning ikkinchi yarmi bo'lgan o'rta maktablarga qabul qilish 90% dan oshadi, kollejga qabul qilish esa 50% dan oshadi. Oliy maktablar va kollejlarga qabul asosan yanvardan martgacha o'tkaziladigan kirish imtihonlari orqali amalga oshiriladi.

Chet tili fani qanay ta'limda qanday o'ringa ega?

Ingliz tili o'rta va o'rta maktablarda majburiy fan hisoblanadi. O'rta sinflardan ingliz tili ta'limini joriy qiladigan boshlang'ich maktablar ham mavjud. Ba'zi o'rta maktablarda, ingliz tilidan tashqari, talabalarga xitoy, koreys, frantsuz, nemis va boshqalarni ham o'rganishga ruxsat beriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. The Japanese Education System, Yasuhiro Nemoto, Universal Publishers ingliz tilida-1999
2. The Educational System in Japan, National Institute on Student Achievement, Curriculum, and Assessment, Office of Educational Research and Improvement, U.S. Department of Education, National Institute on Student Achievement, Curriculum, and Assessment (U.S.) 1998
3. "So'rashga juda kech!Yaponiya ta'lim tizimi", Shusuke Higuchi, Takehisa nashriyoti Q nashriyot markazi, yapon tilidan, 2020
4 未来の教育: 学校現場をブラックからワクワクへ変える, 内田良, 菅野一徳 · 2018 武久出版ぶQ出版センター
5. 伝統高校100 西日本篇, 猪熊建夫 · 2019, Yapon tilida, 武久出版ぶQ出版センター
6. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
7. Аслонов И. (2022) «Бобурнома» бадиий – психологик тасвир муаммоси объекти сифатида. О'zMU xabarlari. Toshkent – 2022. №1/5.
8. Aslonov Ilhom Nizomovich. (2022) The Problem of Artistic - Psychological Image in Boburnoma. Eurasian Scientific Herald. Volume 7| April, 2022. ISSN: 2795-7365.
9. Aslonov Ilhom Nizomovich. (2022) Appearance of Zahiriddin Muhammad Bobur in "Boburnoma"Central Asian journal of theoretical and applied sciences Volume: 03 Issue: 06 | Jun 2022 ISSN: 2660-5317.
10. Sattorov V.N (2023). Umumiy pedagogika fani taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari. ORIENTAL RENAISSANCE: INNOVATIVE, EDUCATIONAL, NATURAL AND SOCIAL SCIENCES,3, 710-719. (2023)

11. Sattorov V.N (2023). Umumiy pedagogika fanini o'qitishda inovatsialar. **ORIENTAL RENAISSANCE: INNOVATIVE, EDUCATIONAL, NATURAL AND SOCIAL SCIENCES**,3, 734-745 (2023).

12. Sattorov V.N (2022). Methods of shaping the culture of the teacher. *Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning*. vol 3 no.02. 36-41 (2022). ISSN (online): 2776-0995

13. Sattorov V.N (2023). Indicators of Pedagogical Competence and its Effectiveness. *International Journal of Inclusive and Sustainable Education*. vol 2 no.02. 86-88. (2023). ISSN(e): 2833-5414

14. Arapbaeva Damegul Kurbanovna, Amirova Bibisara Aubakirovna. Personal Psychological Adaptation and its Characteristics. **INTERNATIONAL JOURNAL OF INCLUSIVE AND SUSTAINABLE EDUCATION**. VOL. 2. NO 2. 2023. -P. 68-70.

15. Jobborova Gulnoza Kadamovna. (2022). Formation of Ecological Culture of Primary School Students. *Eurasian Scientific Herald*, 7, 240–242. Retrieved from